

**LASTENTALO
ONNIMANNIN
VARHAISKASVATUS-
SUUNNITELMA
2010**

1 SISÄLLYS

2 ONNIMANNIN TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT JA PERIAATTEET

3 PERUSTEHTÄVÄ

- 3.1 Toiminta**
- 3.2 Kasvatustavoitteet**
- 3.3 Oppimiskäsitys**

4 LASTENTALO ONNIMANNI

- 4.1 Päiväkodin esittely**
- 4.2 Oppimisympäristö**
- 4.3 Päiväjärjestys**

5 KUUSIVUOTIAIDEN LASTEN ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

6 OPETUSMENETELMÄT JA TYÖSKENTELYTAVAT

- 6.1 Porinat**
- 6.2 Pienryhmät**
- 6.3 Yksilötyöskentely**
- 6.4 Teema- ja projektityöskentely**
- 6.5 Vertaisryhmän merkitys ja aikuisen malli**
- 6.6 Kannustaminen ja positiivinen palaute**

7 EHEYTTÄMINEN JA VARHAISKASVATUKSEN KESKEISET SISÄLTÖALUEET

- 7.1 Eheyttäminen**
- 7.2 Sisältöalueet**
 - 7.2.1 Kieli ja vuorovaikutus**
 - 7.2.2 Matematiikka**
 - 7.2.3 Etiikka ja katsomus**
 - 7.2.4 Ympäristö- ja luonnontieto**
 - 7.2.5 Terveys**
 - 7.2.6 Fyysinen ja motorinen kehitys**
 - 7.2.7 Taide ja kulttuuri**

8 LEIKKI

9 YHTEISTYÖ

- 9.1 Yhteistyö vanhempien kanssa**
- 9.2 Yhteistyö muiden tahojen kanssa**

10 LAADUNHALLINTA

- 10.1 Laadunhallinnan lähtökohdat**
- 10.2 Mistä laadukkaat Onnimannipäivät koostuvat?**

2 ONNIMANNIN TOIMINTAA OHJAAVAT ARVOT JA PERIAATTEET

Lastentalo Onnimannissa pyrimme luomaan sellaisen ilmapiirin, jossa jokaisen lapsen on hyvä olla ja elää. Tällöin lasten kontaktinotto aikuisiin ja toisiin lapsiin on aktiivista ja samalla he rohkaistuvat havainnoimaan, kertomaan, kyselemään ja ihmettelemään enemmän. Meille on myös tärkeää luoda kiireetön ja välitön tunnelma. Päivät etenevät päiväjärjestyksen mukaan, mutta aikataulut ohjautuvat lasten ehdoilla. Lapsilla on rauha toimia ilman turhia keskeytyksiä. Kiireetön ilmapiiri tukee osaltaan yksilöllisyyden huomioimista. Lapsi saa tällöin tilaa ja aikaa olla oma itsensä. Kiireetön ilmapiiri tukee myös aikuisen toimintatapaa: meillä on enemmän aikaa kuunnella lasta aidosti, keskustella hänen kanssaan ja tätä kautta ohjata lasta oivaltamaan uusia asioita. Kaikessa toiminnassa korostuu aktiivinen vuorovaikutus toistemme välillä. Kasvattajan hyvä malli toimii lapsia ohjaavana tekijänä.

Koemme merkittävänä ikätason huomioimisen kaikessa päiväkodin toiminnassa. Lapset osallistuvat toimintaan oman ikä- ja kehitystasonsa mukaan. Toiminta tapahtuu pääsääntöisesti pienryhmissä. Pienryhmät on muodostettu ikä- ja kehitystason mukaan. Pyrimme huomioimaan myös jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet. Uuden lapsen aloittaessa Onnimannissa pystymme huomioimaan hyvinkin yksilöllisiä tarpeita ja näin osaltamme helpotamme lapsen ja hänen perheensä sopeutumista uuteen päiväkotiin.

Päiväkodissamme säännöt perustuvat turvallisuuden varmistamiseen ja ne elävät ja muuttuvat lasten kehittyessä ja kasvaessa. Toimimme näin, koska lasten ikäjakauma on suuri (1-6-vuotiaita) ja kaikki eivät vielä osaa ja taida kaikkea samaa. Ehdottomien sääntöjen väljyys antaa lapsille mahdollisuuden pohtia sitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Juuri yhteisten pohdintojen ja kokemusten kautta harjoitellaan lasten kanssa yhdessä erottamaan oikea väärästä. Onnimannissa lapset opettelevat yhteiselämän pelisääntöjä ja sitoutumista niihin. Lapset saavat harjoitella vastuunottoa pienin askelin. Aikuisella on kuitenkin keskeinen rooli rajojen asettajana ja vastuun jakajana.

Onnimannissa harjoitellaan osoittamaan sekä positiivisia että negatiivisia tunteita avoimesti. Itkulle ja naurulle annetaan tilaa ja aikaa. Lapset opettelevat sietämään arkisia pettymyksiä, joita jokainen lapsi kohtaa päivittäisessä elämässä. Lapsella on Onnimannissa oikeus ja mahdollisuus näyttää tunteitaan, kuitenkin huomioiden oma ja toisten lasten turvallisuus. Aikuisen tehtävänä on tukea ja auttaa lasta pukemaan tuntemuksiaan sanoiksi sekä osoittaa ymmärtävänsä lapsen pettymystä. Aikuisen tulee kuitenkin osoittaa rajat selkeästi. Lapsiin kohdistetaan myös odotuksia ja vaatimuksia (esimerkiksi leikin siivoaminen sen loputtua).

3 PERUSTEHTÄVÄ

3.1 Toiminta-ajatus

*“Onnimannissa
tutkiskellaan, pohdiskellaan,
rakennellaan, rallatellaan,
taiteillaan ja tallustellaan.
Rakkaudella rutistellaan.”*

Onnimannissa 1-7-vuotiailla lapsilla on mahdollisuus elää, kasvaa ja kehittyä iloisessa, avoimessa, rohkaisevassa ja kiireettömässä vuorovaikutusilmapiirissä. Tällaisen ilmapiirin luomisessa on tärkeää aikuisten keskinäisen vuorovaikutuksen, aikuisten ja lasten välisen sekä lasten keskinäisen vuorovaikutuksen laatu. Lasta ja lapsuutta arvostetaan - lapsi saa olla lapsi, leikkien, tutkien ja oppien. Lasta kuunnellaan ja hänen ajatuksiaan ja häntä itseään arvostetaan. Lapsella on mahdollisuus oppia kuuntelemaan toisia lapsia ja aikuisia. Jotta lapsi rohkaistuisi ilmaisemaan ajatuksiaan toisille, hänen täytyy saada kokemus hyväksytyksi tulemisen tunteesta.

3.2. Kasvatustavoitteet

Kasvatustavoitteet määritellään Onnimannissa yksilöllisesti jokaisen lapsen iän ja kehitystason mukaan. Nämä tavoitteet perustuvat opettajien havainnoiteihin, yhteisiin keskusteluihin ja pohdintaan sekä lapsen vanhempien kanssa käytyihin kasvatustavoitteisiin. Näiden kasvatustavoitteiden toteutumista arvioimme viikoittaisissa suunnittelupalavereissa sekä tarkemmin puolen vuoden välein toiminnan suunnittelu- ja arviointipäivinä ja lasten vanhempien kanssa käytävissä arviointikeskusteluissa toimintavuoden lopussa ja tarvittaessa myös sen aikana.

Onnimannissa on määritelty myös yleiset kasvatustavoitteet, jotka nousevat henkilökunnan ja vanhempien yhteisistä arvoista. Tavoitteenamme on kasvattaa lapsista suvaitsevaisia yksilöitä, jotka osaavat toimia elämässä erilaisten ihmisten kanssa itsensä hyväksyen. Uskomme, että ihminen, jolla on hyvät ja toimivat vuorovaikutustaidot, kykyä ja halua toimia yhteistyössä muiden ihmisten kanssa sekä taitoa joustaa tarpeen tullen, pärjää elämässä. Tämän takia painotamme toiminnassamme sosiaalisten taitojen merkitystä ja niiden harjoittelua. Tällaisia taitoja ovat mm. toisen aito kuuntelu, antaminen ja jakaminen, yhteisistä asioista ja ristiriitailanteista keskustelu kaikkien osallistujien mielipiteet huomioiden sekä kaverin leikkiin ottaminen.

Oppimisessa ja opetustilanteissa korostamme oppimaan oppimisen taitoja. Tavoitteena on saada lapset keskustelemaan, kysymään, kyseenalaistamaan ja pohtimaan käsiteltäviä asioita, jotta lapsista kasvaisi vähitellen omaan itseensä ja omiin ajatuksiinsa luottavia toimijoita, jotka uskaltavat myös kokeilla erilaisia toimintatapoja ja toisinaan myös erehtyä. Asioita voi tehdä monella eri tavalla! Oppimistilanteiden yhtenä tavoitteena on aina oppimisen ja toiminnan ilo: ilo omasta oppimisesta kasvattaa lapsen itsetuntoa ja antaa myönteisiä kokemuksia oppimisesta.

Onnimannissa arvostetaan kauniita ja kohteliaita käytöstapoja. Hyvät tavat ovat tärkeitä jokaisen viihtymisen ja hyvän olon takia. Esimerkiksi päiväkotiin tullessa toivotamme toisillemme hyvää huomenta ja päiväkodista lähtiessä sanomme näkemiin kätellen. Aikuisen esimerkki sekä kotona että päiväkodissa on tässä asiassa tärkeä ja ehdoton!

Toiminnassamme korostuu rikkaan ja monipuolisen kielenkehityksen tukeminen. Tavoitteena on hyvä äidinkielen hallinta ja kiinnostus kirjoitettua kieltä kohtaan ennen kouluun menoa. Onnimannissa keskustellaan paljon. Tämän mahdollistavat mm. pienen päiväkodin rauhalliset ruokailutilanteet, päivittäiset porinahetket ja pienryhmissä toimiminen. Keskustelujen lisäksi lapsille luetaan paljon satuja, loruja, kuvakirjoja ja jatkokertomuksia. Lasten omaa ilmaisua ja kertomiskulttuuria tuetaan saduttamalla. Lisäksi lasten kanssa leikitään erilaisia kielellistä tietoutta harjoittavia sana- ja lukuleikkejä, lauletaan, kerrotaan vitsejä jne.

3.3 Oppimiskäsitys

Onnimannissa pyrimme toteuttamaan lapsilähtöisyyden ja aikuisjohtoisuuden kultaista keskitietä korostaen kuitenkin koko ajan lapsen keskeistä roolia oppimisprosessissa. Lapsen oma aktiivinen osallistuminen oppimistapahtumaan voidaan nähdä kaiken oppimisen perustana. Alle kouluikäinen lapsi on aloitteellinen, taitava ja innokas leikkijä, oppija, toimija ja tutkija. Koemme, että lapsella itsellään on jatkuva halu ja motivaatio oppia.

Vertaisryhmän merkitys korostuu Onnimannin kaltaisessa sisarusryhmässä. Jo pienelläkin lapsella on monipuoliset sosiaaliset vuorovaikutustaidot, joita hän käyttää hyväkseen eri oppimistilanteissa. Toisten lasten kanssa yhdessä pohtiminen, ideoiden ja ajatusten saaminen toisilta lapsilta sekä mallin ottaminen kaverilta ovat myös tapoja oppia asioita.

Toiminnassa pyrimme huomioimaan, että lapset oppivat asioita eri tavoin ja käsittelevät oppimaansa omalla persoonallisella tavallaan. Erilaiset ratkaisut opettavat lapsia ennakkoluulottomuuteen ja luovuuteen. Yritykset ja erehdykset sallitaan! Aikuisen tehtävänä on toimia oppimisen ohjaajana ja mahdollistajana. Aikuisen suunnittelemalla ja ohjaamalla toiminnalla haluamme taata eri-ikäisille lapsille monipuolisia, haastavia ja antoisia oppimiskokemuksia. Aikuisen toiminnan suunnittelua ohjaavat lasten toiveet, ajatukset, ideat sekä lasten kanssa käydyt yhteiset keskustelut. Aikuisen on kyettävä muokkaamaan ja muuttamaan toimintaa lasten kysymysten ja ajatusten sekä lasten vireystason mukaan.

4 LASTENTALO ONNIMANNI

4.1 Päiväkodin esittely

Lastentalo Onnimannin perusti vuonna 1995 yksityinen henkilö. Aluksi se sijaitsi Espoon Olarissa kerrostalon alakerrassa ja alkuperäinen nimi olikin Olarin lastentarha. Seuraavana vuonna (1996) päiväkodin omistus siirtyi vanhempainyhdistykselle. Päiväkoti sai uudet asianmukaisemmat tilat Espoon Otaniemestä. Tuolloin tapahtui myös nimen muutos Lastentalo Onnimanniksi. Omistajana toimii Lastentalo Onnimanni ry. Kannatusyhdistyksen jäsenenä toimivat vanhemmat. Kannatusyhdistys kokoontuu keväisin sääntömääräiseen vuosikokoukseen ja valitsee itselleen hallituksen. Hallitus vastaa pääsääntöisesti päiväkodin taloudesta ja toimii päiväkodin johtajan taustatukena hallinnollisissa asioissa. Päiväkodin toiminta katetaan hoitomaksuilla, kannatus- ja jäsenmaksuilla. Lisärahaa toimintaan tuovat aktiivisen kannatusyhdistyksen erilaiset tempaukset. Yhdistys ei saa tuottaa voittoa.

Vuonna 2010 Onnimannissa työskentelee neljä henkilöä: päiväkodin johtaja (lastentarhanopettaja), lastentarhanopettaja, lastenhoitaja sekä apulainen. Kaikki työntekijät ovat kokopäiväisiä. Työnantajana toimii kannatusyhdistys, jonka hallitus valitsee päiväkodille johtajan ja johtaja valitsee muut päiväkodin työntekijät. Onnimannissa on työskennellyt myös valtion työmarkkinatuella työllistettyjä harjoittelijoita. Vastuu päivittäisestä toiminnasta, perushoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta on kasvatusvastuullisilla työntekijöillä. Päiväkodin siivouksen hoitaa yksityinen siivousliike. Päiväkodin tilojen ja pihan huollon hoitaa vuokranantajamme HOAS:in ulkoistama kiinteistön huoltoyritys. Päiväkodissa valmistetaan ainoastaan aamu- ja välipalat, lounaan toimittaa Amica Fazer Oy.

Tällä hetkellä Lastentalo Onnimanni sijaitsee luonnonläheisessä ja merellisessä ympäristössä, Helsingin opiskelija-asuntosäätiön (Hoas) omistaman kiinteistön alakerrassa. Tilat on alunperin suunniteltu päiväkotikäyttöön ja niissä toimi 1970-luvulta lähtien seimiryhmä alle kaksivuotiaille lapsille. Onnimannin siirtyessä ko. tiloihin, tilojen maksimimitoitus oli 21 kokopäiväpaikkaa yli kolmevuotiaille lapsille. Aluksi lapset olivatkin yli kolmevuotiaita, mutta runsas kysyntä nuorempien lasten hoitopaikoista muutti päiväkodin luonnetta ja vuonna 1999 päiväkodista tulikin ns. sisaruspäiväkoti, joka tarjoaa 18 hoitopaikka 1-6-vuotiaille lapsille.

4.2 Oppimisympäristö

Onnimannin oppimisympäristö rakentuu sekä fyysisestä että psyykkisestä ympäristöstä. Fyysiseen ympäristöön kuuluvat rakennettu ympäristö ja luonto. Psyykkinen ympäristö muodostuu kognitiivisista, sosiaalisista ja emotionaalisista rakenteista.

Onnimannin fyysinen oppimis- ja toimintaympäristö rakentuu päiväkodin sisätiloista, pihasta, lähimetsistä ja läheisestä Otahallin urheilukeskuksesta. Päiväkodissa on pieniä huoneita ja tiloja, joissa yksittäinen lapsi tai lapsiryhmä pystyy rauhassa keskittymään toimintaansa. Tilat mahdollistavat pitkäjänteiset ja rauhalliset leikit. Lelut, rakentelutarpeet, askartelutarvikkeet ym. on mahdollisuuksien mukaan pyritty sijoittamaan lasten saataville, matalille hyllyille. Hyllytilan puutteen vuoksi osa tavaroista on kaapeissa ja ylähyllyillä lasten saavuttamattomissa.

Päiväkodin piha on melko pieni, mutta lisätilaa saadaan pihan vieressä olevasta alueesta, jonne aikuisilla on esteetön näkymä. Aidan ulkopuolisella alueella saa leikkiä vanhempien luvalla ilman aikuista vain muutama 5-6-vuotias lapsi kerrallaan. Käymme myös säännöllisesti leikkimässä ja tutkimassa luontoa Otaniemen upeissa rantametsiköissä. Lisäksi käymme viikoittain Otahallin urheilukeskuksessa jumppaamassa.

Onnimannissa pyrimme luomaan kiireettömän, kannustavan, iloisen, avoimen ja turvallisen ilmapiirin, jotta jokainen lapsi uskaltaa olla oma itsensä ja toimia päiväkotipäivän eri tilanteissa täysipainoisesti omien edellytystensä ja tarpeidensa mukaan. Olennaista lapsen oppimisen kannalta on kasvatus- ja oppimistilanteiden sopiva haasteellisuus, oppimisen mielekkyys sekä ilo. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saisi päivittäin myönteisiä kokemuksia omasta itsestään lapsena, oppijana ja kaverina.

Hyvään oppimisympäristöön kuuluu olennaisesti lasten keskinäinen, lasten ja aikuisten välinen sekä aikuisten keskinäinen toimiva vuorovaikutus. Tavoitteenamme on, että Onnimannin lapset, vanhemmat ja työntekijät muodostavat tiiviin yhteisön ja tämä yhteisöllisyys näkyisi toistemme kunnioittamisena, lämpiminä ja avoimina vuorovaikutussuhteina sekä yhteisenä ”me-henkenä”. Onnimannissa lapsille on aina tarjolla syliä ja läheisyyttä.

4.3 Päiväjärjestys

Päivämme Onnimannissa rytmittyvät porinoiden, ruokailujen ja lepuutusten mukaan. Perusperiaatteina ovat kiireettömyys, lasten tarpeiden huomioiminen ja jokaisen rauha tehdä asiat loppuun saakka. Täten päivärytmimme ei ole tiukasti kelloon sidottu, vaikka se onkin säännöllinen ja samanlaisena toistuva.

Päiväjärjestys on seuraavanlainen:

Onnimanni aukeaa klo 7.30
Aamupala klo 8.00-9.00
Lasten omaa aktiivista toimintaa
Aamuporinat
Aikuisen suunnittelemaa ja ohjaamaa toimintaa
Ulkoilu
Lounasporinat
Lounas
Lepuutus
Lasten omaa aktiivista toimintaa (hereilläolijat)
Iltapäiväporinat
Välipala
Ulkoilu
Päiväkoti suljetaan klo 17.15

Päiväkotiin tulo

Onnimannissa on tapana, että lapset saavat aamulla päiväkotiin tullessaan rauhassa riisua eteisaulassa ja jutella vanhempiensa kanssa. Riisuttuaan lapset tulevat vanhempiensa kanssa ryhmään ja vanhempi varmistaa, että lapsi pesee kätensä kunnolla. Tämä on se hetki, jolloin lapset sanovat vanhemmilleen hyvästit ja vastuu lapsesta siirtyy päiväkodin henkilökunnalle. Tämän jälkeen lapsi syö aamupalan, jos näin on vanhempien kanssa sovittu ja alkaa sitten leikkiä, askarrella, pelata tms. oman valintansa mukaan.

Porinat

Porinoilla tarkoitetaan kaikkien lasten yhteistä kokoontumista porinamatolle. Porinat pidetään kolme kertaa päivässä: aamulla ennen ohjattua toimintaa, ennen lounasta puolen päivän aikaan ja iltapäivällä ennen välipalaa.

Aikuisen ohjaama toiminta

Aikuisen suunnittelemaa ja ohjaamaa toimintaa toteutetaan Onnimannissa aamupäivisin. Jo aamuporinoilla lapsia valmistellaan päivän toimintaan yhdessä keskustelemalla. Aikuisen suunnittelemaa ja ohjaamaa toimintaa ovat mm. pienryhmien projektien eteenpäinvieminen ja toteuttaminen, urheilutunnit Otahallissa, erilaiset kuvataide- ja kädentaitojen tehtävät sekä yhteiset musiikki- ja draamahetket.

Ulkoilu

Onnimannissa ulkoillaan kaksi kertaa päivässä: ennen ruokailua ja iltapäivällä ennen kotiinlähtöä. Ulkoilualueemme ei rajoitu pelkästään päiväkodin pihaan, vaan käytämme ulkoilussa myös lähiympäristöä.

Ruokailu

Lounaalla ja välipalalla lapset istuvat pienryhmittäin. Ruokailussa periaatteenamme on, että kaikkea ruokaa voi maistaa (kaikkea ei ole pakko syödä), jotta lapset oppivat syömään monipuolisesti. Ruokailutilanteissa harjoittemme kauniita pöytätapoja. Ruuan jälkeen lapset saavat xylitol –purukumin tai –pastillin.

Lepuutus

Lapset on lepohetkellä jaettu kolmeen ryhmään iän ja unen/levon tarpeen mukaan. Pienemmät lapset nukkuvat 1-2 tunnin päiväunet ja isommilla lapsilla on noin 30 minuuttia kestävä luku- ja lepoetki, jolloin luetaan erilaisia jatkokertomuksia. Pienimmillä lapsilla on myös mahdollisuus nukkua päiväunet ulkona vaunuissa.

Lasten oma aktiivinen toiminta

Vanhempien lasten luku- ja lepoetken loputtua lapset suunnittelevat ja kertovat aikuiselle, mitä he haluavat alkaa tehdä, missä tilassa ja kenen kanssa. Lasten iltapäivän mielipuuhiia ovat pelaaminen, askartelu ja erilaiset leikit. Iltapäivät ovat aktiivisen toiminnan aikaa myös aikuisille, jotka pelaavat, lukevat ja mahdollistavat eri leikit, askartelut ja muut puuhat. Lasten omaa aktiivista toimintaa on myös aamuisin, ennen aamuporinoita.

5 KUUSIVUOTIAIDEN LASTEN ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Onnimannin esiopetussuunnitelma sisältyy päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaan, sillä päiväkodissamme järjestetään kuusivuotiaiden lasten esiopetusta vain tarpeen mukaan. Emme kuitenkaan pysty tarjoamaan maksutonta esiopetusta, koska kaupungilla on omat kriteerinsä esiopetusryhmän koosta. Tämän takia joudumme perimään esiopetuksesta normaalin kuukausittaisen hoitomaksun. Kappaleessa seitsemän esitellään tarkemmin esiopetuksen keskeisiä sisältöalueita. Onnimannin kaltaisessa sisarusryhmässä yhtenä opettajan tärkeimpänä tehtävänä on huolehtia, että jokainen 1-6-vuotias lapsi saa tarpeeksi haasteellisia ja omalle ikäkaudelle ja kehitystasolle sopivia oppimistehtäviä. Kuusivuotiaiden lasten esiopetus nivoutuu meillä jokapäiväiseen kasvatukseen ja opetustoimintaan, jossa huomioidaan eri-ikäisten lasten oppimistavoitteet ja -tarpeet.

Kuusivuotiaiden esiopetuksessa keskitymme erilaisten koulussa tarvittavien taitojen harjoitteluun, jotka harjaantuvat Onnimannissa päivittäin osana muuta toimintaa. Näitä harjoiteltavia taitoja ovat mm. ohjeiden kuunteleminen ja niiden noudattaminen, annettuun tehtävään keskittyminen, paikallaan istuminen, oman vuoron odottaminen, kielellisen tietouden harjoittaminen jne.

Lukuvuonna 2010-2011 Onnimannissa ei ole esiopetusryhmää.

6 OPETUSMENETELMÄT JA TYÖSKENTELYTAVAT

6.1 Porinat

Onnimannin porinat tarkoittavat päivittäisiä yhteiskokoontumisia, joita on kolme kertaa päivässä. Porinat jaksottavat lasten päivää ja helpottavat ajankulun hahmottamista. Porinoille osallistuvat kaikkien pienryhmien lapset. Alle kolmevuotiaat lapset osallistuvat porinoille oman vireystilansa mukaan. Porinoilla keskustelemme mm. ajankohtaisista tai muista mieltä askarruttavista asioista, laulamme, luemme satuja ja kuvakirjoja, leikimme sana- ja lukuleikkejä, teemme päättelytehtäviä sekä käsittelemme meneillään olevaa teemaa.

Aamuporinoilla lapset kokoontuvat kirjastohuoneen matolle orientoituakseen päivän toimintaan. Tuolloin aikuisilla ja lapsilla on mahdollisuus tehdä havaintoja ryhmän sen hetkisestä ilmapiiristä, kuunnella toistensa kuulumisia ja virittäytyä aamupäivän ohjelmaan. Ruokaporinoilla ennen lounasta lapset saavat tilaisuuden rauhoittua ja käsitellä esimerkiksi ulkoilun aikana tapahtuneita leikkejä. Tuolloin on myös oiva tilaisuus keskustella säännöistä ja niiden noudattamisen tärkeydestä. Päiväporinoilla olemme iltapäivisin ennen välipalaa. Silloin hereilläolijoiden aktiivinen toiminta sisällä päättyy ja valmistaudumme uloslähtöön sekä Onnimannipäivän päättämiseen.

6.2 Pienryhmät

Onnimannissa lapset on jaettu ikä- ja kehitystasonsa mukaisiin pienryhmiin. Ryhimille keksitään vuosittain uudet nimet. Pienryhmät mahdollistavat lapsen yksilöllisen ohjaamisen ja havainnoimisen. Pienryhmätoiminnassa aikuinen vastaa toiminnan tavoitteellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Lapset toimivat tarpeen mukaan myös muissa ryhmissä.

6.3 Yksilötyöskentely

Jokaisella lapsella on mahdollisuus yksilötyöskentelyyn päivittäin. Yksilötyöskentely voi olla ohjattua tai lapsen omaa aktiivista toimintaa. Aikuisella on tällöin mahdollisuus tehdä tarkempia havaintoja lapsen taidoista. Lisäksi aremmatkin lapset saavat mahdollisuuden tehdä itsenäisiä, toisista lapsista riippumattomia ratkaisuja toiminnassaan. Onnimannin tilat on järjestetty siten, että lapsi saa yksin toimiessaan aina työskentelyrauhan.

6.4 Teema- ja projektityöskentely

Onnimannin toimintavuosi etenee erilaisten teemojen parissa. Teeman aiheet valitsee yleensä aikuinen (esim. keskiaika, meri). Joskus myös tartumme suoraan lapsista herääviin teemoihin. Teemaa käsitellään aikuisen hankkiman materiaalin ja suunnitelmien pohjalta.

Projektit syntyvät aina lapsilta itseltään, esimerkiksi teemojen sisältä (ritarit). Tällöin lapsi kiinnostuu jostakin asiasta, jota hän haluaa itse tutkia. Tavoitteena erilaisissa projekteissa on, että lapsi itse löytää kysymyksiinsä vastauksia ja oppii aiheesta lisää. Aikuisen tehtävänä on varmistaa aiheiden riittävä monipuolisuus ja taata näin jokaiselle lapselle oivaltamisen ja onnistumisen elämyksiä. Pienryhmät etenevät projekteissaan omassa tahdissaan. Projektin myötä opittuja asioita jaetaan muiden pienryhmien kesken esimerkiksi järjestämällä aiheeseen liittyvä esitys tai juhlat.

6.5. Vertaisryhmän merkitys ja aikuisen malli

Onnimannin lapset muodostavat nk. sisarusryhmän. Lasten ikähaitari, 1-6 vuotta, on laaja. Olemme kuitenkin saaneet muodostettua lapsista pienryhmiä, joissa vertaisryhmän merkitys voidaan nähdä olennaisena toimintaan vaikuttavana tekijänä. Aikuisen mallin merkitystä ei tule myöskään unohtaa.

Päivän aikana on myös tilanteita, joissa toimimme kaikki yhdessä. Tällöin isommat lapset oppivat ottamaan pienemmät lapset huomioon ja vastaavasti pienemmillä on mahdollisuus oppia tärkeitä taitoja isommilta lapsilta.

6.6 Kannustaminen ja positiivinen palaute

Sisarusryhmässä joillekin lapsille saattaa muodostua epärealistinen kuva omista taidoistaan. Lapsi voi kokea itsensä huonoksi, koska ei osaa vielä kaikkea sitä, mitä vanhempi lapsi jo osaa. Vastaavasti vanhemmat lapset voivat kuvitella osaavansa jo kaiken, koska heillä ei ole suurta vertaisryhmää, johon peilata omia taitojaan realistisesti. Aikuisten tehtävänä onkin huolehtia, että jokainen lapsi saa riittävästi ja tasapuolisesti onnistumisen elämyksiä ja, että lapsi oppii realistisesti arvioimaan omaa toimintaansa, saaden kokemuksia myös niistä taidoista, joita hän vielä harjoittelee. Harjoiteltavien taitojen kehittymisen kannalta on tärkeää kannustaa lasta ja antaa positiivista palautetta pienistäkin edistysaskeleista. Mikäli ryhmässä havaitaan esimerkiksi epäsopivaa käytöstä, aikuinen antaa positiivista palautetta niille lapsille, jotka tilanteessa käyttäytyvät kauniisti, sen sijaan, että heti puututtaisiin huonoon käytökseen. Näin lapsi itse saa mahdollisuuden parantaa käytöstään, eikä hän saa huomiota vain negatiivisella käytöksellään.

7 EHEYTTÄMINEN JA VARHAISKASVATUKSEN KESKEISET SISÄLTÖALUEET

7.1 Eheyttäminen

Onnimannin opetustoiminta pohjautuu pitkälti eheyttämisen periaatteelle, jolla tarkoitetaan opetuksen eri sisältöalueiden yhdistämistä mielekkäiksi ja lapselle/ lapsiryhmälle merkityksellisiksi kokonaisuuksiksi. Varhaiskasvatuksessa oppimisprosessi ja eheytyt teemakokonaisuudet ovat yksittäisiä sisältöalueita tärkeämpiä. Lastentarhanopettajien tehtävänä on huolehtia, että eri sisältöalueet huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa.

7.2 Sisältöalueet

7.2.1 Kieli ja vuorovaikutus

Monipuoliset ja hyvät keskustelu-, kerronta- ja yhteistyötaidot ovat Onnimannin toiminnan keskeisiä tavoitteita. Kannustamme lapsia keskustelemaan ja kysymään, pohtimaan ja vastaamaan keskustelemalla lasten kanssa runsaasti kaikissa arkipäivän tilanteissa (porinat, pienryhmät, kahdenkeskiset keskustelut, leikki-, ruokailu- ja pukemistilanteet jne.). Lapsia totutetaan jo pienestä pitäen kertomaan ajatuksistaan, tunteistaan, mielipiteistään, kokemuksistaan ja päätelmistään sekä taidoistaan ja oppimisestaan. Tärkeää on, että aikuinen on kuuntelutilanteissa todella läsnä: hän keskittyy aidosti tilanteeseen ja lapseen. Oikeaan kuunteluun liittyy lapsen todellinen huomioiminen. Tällöin lapsi kokee, että aikuinen arvostaa lasta ja lapsen kertomaa. Lisäksi lapselle välittyy kuuntelemisen malli.

Hyviin keskustelutaitoihin kuuluu se, että lapsi oppii odottamaan omaa vuoroaan ja antaa puheenvuoron muille keskustelijoille. Vuorovaikutteinen ja syvälinen keskustelu onnistuu vain, jos lapsi oppii kuuntelemaan toisten ihmisten puhetta sekä kommentoimaan ja kysymään puhutusta asiasta. Näitä taitoja harjoitellaan päivittäin erilaisissa keskustelutilanteissa.

Sujuva ja rikas oman äidinkielen hallinta luo vahvan perustan muulle oppimiselle. Onnimannissa luemme paljon monipuolista kirjallisuutta: satuja, jatkokertomuksia, runoja, loruja, riimejä sekä tietokirjallisuutta. Lukeminen rikastuttaa lapsen sanavarastoa, kehittää lapsen kuullun ymmärtämisen taitoja sekä herättää lapsen uteliaisuuden kirjoitettua kieltä kohtaan. Kuukausittaiset kirjastokäynnit kuuluvat toimintaamme. Valmiiden aikuisten tuottamien tekstien lisäksi lapsille luetaan heidän omia tekstejään. Lapsia sadutetaan säännöllisesti. Sadutettaessa lasta pyydetään kertomaan satu tai tarina ja se kirjoitetaan ylös juuri niin kuin hän on sen kertonut. Sadutus –menetelmä tarjoaa jokaiselle lapselle yksin, parin kanssa tai pienryhmässä mahdollisuuden tulla aidosti ja kiireettömästi kuulluksi sekä nostaa esille jokaisen lapsen ainutlaatuiset ajatukset, tiedot ja tarinat, joita kenelläkään muulla ei ole. Sadutuksessa korostuu lapsen ajatusten arvostaminen.

Onnimannissa lapsen kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään erilaisten luku- ja sanaleikkien avulla, loruillemalla, riimittelemällä, lukemalla ja keskustelemalla. Lisäksi oppimisympäristö tarjoaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden tutustua kirjoitettuun kieleen oman ikätasonsa edellytysten mukaisesti.

Lapsiryhmässä toimiessaan lapsi harjoittelee päivittäin tärkeitä yhteistyötaitoja sekä ryhmässä toimimisen taitoja. Lapsi oppii tekemään ehdotuksia, keskustelemaan vaihtoehtoista, tekemään kompromisseja, toimimaan yhteisen päämäärän hyväksi ja selvittämään riitoja rauhanomaisin keinoin. Lisäksi tärkeää on, että lapsi oppii kuuntelemaan, muistamaan ja toteuttamaan ohjeita sekä antamaan työrauhan toisille. Näitä taitoja lapsi harjoittelee koko ryhmän toiminnoissa, pienryhmissä, leikeissä, suorittaessaan itsenäisesti tehtäviä sekä arkipäivän muissa tilanteissa.

7.2.2 Matematiikka

Matematiikka nivoutuu Onnimannissa arkipäivän tilanteisiin. Matemaattiset peruskäsitteet tulevat tutuiksi konkreettisissa, toiminnallisissa tilanteissa, peleissä, lauluissa, saduissa ja leikeissä. Pienten lasten matematiikassa korostuu pohtiminen, keksiminen sekä omien ratkaisujen perustelevminen. Lapsen ikätason huomioiden harjoittelemme:

- numerot 1-10 ja niitä vastaavat lukumäärät
- kaksinumeroisiin lukuihin tutustuminen
- vertailua, sarjoittamista ja luokittelua
- yhteen- ja vähennyslaskun alkeita
- geometrisia perusmuotoja (neliö, suorakaide, kolmio, ympyrä)
- aikakäsitteitä (päivä, viikko, kuukausi, vuosi, tänään, eilen, huomenna)
- erilaisia päättely- ja ongelmanratkaisutehtäviä

7.2.3 Etiikka ja katsomus

Eettinen kasvatus sisältyy päiväkodin kaikkeen toimintaan ja on erottamaton osa jokapäiväistä arkea. Eettisen kasvatuksen tavoitteena on kasvatus yhteisvastuuseen ja oikeudenmukaisuuteen. Tärkeitä periaatteita ovat hyvien tapojen ja päiväkodin sääntöjen noudattaminen, kaikkien ihmisten kunnioittaminen ja auttaminen, anteeksi pyytäminen ja -antaminen sekä empaattisuus toisia ihmisiä kohtaan. Satujen, tarinoiden, draaman, roolileikkien ja keskustelujen avulla lapsia ohjataan pohtimaan ja ymmärtämään oikean ja väärän, hyvän ja pahan välistä eroa sekä kehittämään lapsen herkkyyttä eläytyä muiden ihmisten tunteisiin ja asemaan. Uskonnollisessa kasvatuksessa kunnioitamme vanhempien vakaumusta ja vanhemmat päättävät itse lapsensa osallistumisesta uskontokasvatukseen.

Tapiolan seurakunnasta käy kerran kuukaudessa pappi pitämässä aamunavauksen, jolloin pappi kertoo lapsille jostain Raamatun kertomuksesta liittäen sen lasten arkeen. Muuten uskontokasvatus näkyy Onnimannin arjessa lähinnä kirkollisten juhlapyhien käsittelynä ja juhlimisena. Kirkossa käymme jouluna ja pääsiäisenä.

7.2.4 Ympäristö- ja luonnontieto

Onnimannin sijainti Otaniemen rannassa mahdollistaa monipuolisen retkeilyn päiväkodin lähimetsissä meren tuntumassa. Lähimetsissä käymme leikkimässä, tutkimassa ja liikkumassa viikoittain ja pidemmälle suuntautuvia luontoretkiä teemme mahdollisuuksien mukaan joka syksy ja kevät. Koemme tärkeäksi, että lapsi oppii liikkumaan luonnossa ja nauttimaan siitä, havainnoimaan luontoa eri aistein sekä suhtautumaan luontoon kunnioittavasti. Keskeistä onkin positiivisten asenteiden syntyminen ympäröivää luontoa ja luonnonsuojelua kohtaan sekä sen ymmärtäminen, että ihminen on osa luontoa.

Lapsen tapa tutustua luontoon on hyvin aktiivinen: luonto tarjoaa lapselle ehtymättömän määrän erilaisia leikki- ja toimintamahdollisuuksia. Luonnossa liikkuminen herättää lapsen uteliaisuuden monia luonnonilmiöitä kohtaan. Onnimannissa tarkkailemme ja tutkimme viikoittain luontoon liittyviä asioita, kuten vuodenaikoja ja niihin liittyviä ilmiöitä, säätä, puita, kasveja, eläimiä, hyönteisiä ja lintuja. Lisäksi luonnon eri aiheet ovat usein sisältönä muissa oppimistilanteissa.

7.2.5 Terveys

Terveyskasvatuksen tavoitteena on edistää ja ohjata lapsen fyysistä ja psyykkistä kasvua ja kehitystä. Onnimannissa terveystieteiden opetus toteutuu jokapäiväisissä arkielämän tilanteissa aikuisen ohjauksella ja lapsen ikätaso huomioiden. Lasten kanssa yhdessä kiinnitetään huomiota terveyttä edistäviin seikkoihin ja tapoihin, kuten terveelliseen ruokavalioon, lepoon, henkilökohtaiseen hygieniaan sekä tarkoituksenmukaiseen vaatetukseen. Turvallisuus on myös keskeinen osa terveystieteiden opetusta. Onnimannissa ohjaamme yhteisin säännöin ja keskusteluin lapsia liikkumaan ja toimimaan turvallisesti niin, ettei turhia vahinkoja pääsisi sattumaan lapselle itselleen eikä muille.

7.2.6 Fyysinen ja motorinen kehitys

Liikunnan avulla lapsi harjoittelee liikkeidensä hallintaa, motorista ja fyysistä kuntoa sekä karkeamotorisia perustaitoja. Onnimannissa lapsille tarjoutuu tilaisuus monipuoliseen liikuntaan sekä fyysisten ja motoristen taitojen harjoitteluun päivittäin. Ulkoilut aamu- ja iltapäivisin mahdollistavat perusliikuntataitojen harjoittelun sekä vapaan ja luovan liikkumisen. Ohjattua liikuntaa on viikoittain Otahallin urheilukeskuksessa. Myös retket lähimetsiin tukevat lasten fyysistä ja motorista kehitystä.

Fyysisen ja motorisen kehityksen sekä liikunnan tavoitteena on:

- perusliikuntataitojen oppiminen (lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden): juokseminen eri suuntiin, laukkaaminen, hyppääminen, kiipeäminen, roikkuminen, ryömiminen, kieriminen, tasapaino, hallitusti liikkuminen ja pallon käsittelyn alkeet).
- voiman ja kestävyuden lisääminen
- rentoutuminen
- joukkuepelien oppiminen ja yhteisten pelisääntöjen hyväksyminen
- kehonosien tunnistaminen
- eri liikuntamuotoihin tutustuminen

7.2.7 Taide ja kulttuuri

Onnimannissa toteutettavaan taiteen ja kulttuurin osa-alueeseen kuuluvat musiikki, kuvataide, kädentaidot ja ilmaisutaito. Eri taidealueisiin liittyvillä kokemuksilla, elämyksillä ja oppimisella on suuri vaikutus lapsen persoonallisuuden kehitykselle. Taidekasvatuksen avulla lapsi harjoittelee itseilmaisua, ajattelutaitoja ja mielikuvituksen käyttöä. Hyvä taiteellinen toiminta tuottaa onnistumisen elämyksiä, iloa, keskittynyttä ja pitkäjänteistä toimintaa, innostusta, luovia ratkaisuja, yhteisiä elämyksiä jne. Lista on loputon!

Musiikkikasvatuksen tavoitteena on Onnimannissa se, että lapset oppisivat nauttimaan musiikista tai jostain sen muodosta. Lasten kanssa lauletaan ja soitetaan, liikutaan musiikin tahtiin sekä opetellaan kuuntelemaan musiikkia. Musiikkihetkissä korostuvat musiikin tuottaminen ja kokeminen yhdessä muiden lasten ja aikuisten kanssa. Lapsia rohkaistaan kuitenkin myös esiintymään yksin ja yhdessä muiden lasten kanssa. Onnistumisen elämykset luovat luottamusta itseän ja omiin kykyihin.

Kuvataidekasvatuksessa ja kädentaidoissa lasta kannustetaan omaperäiseen ilmaisuun. Lähtökohtana ovat lapsen omat kokemukset, havainnot, tunteet ja mielikuvat. Onnimannissa lapsi saa ilmaista itseään monipuolisesti kuvataiteen ja kädentaitojen alalla sekä harjoitella eri materiaalien ja tekniikoiden käyttöä (mm. piirtäminen, maalaaminen, savityöt ja muu muotoilu, askartelu, ompelu). Ohjatun kuvataiteellisen työskentelyn ja kädentaitojen harjoittamisen ohella lapsilla on mahdollisuus piirtää, maalata, muovilla ja askarrella nikkarinurkassa, joka toimii päiväkodin askartelu- ja kuvataidehuoneena. Aikuisen tehtävänä on ohjata lasta käyttämään eri välineitä oikein ja kannustaa lasta rohkeasti kokeilemaan, tekemään ja luomaan. Haluamme korostaa lasten luovuutta ja osaamista: lasten työt laitetaan aina kauniisti esille, niistä keskustellaan ja niitä ihailaan yhdessä.

Onnimannissa lasta kannustetaan ilmaisemaan omia ajatuksiaan, tunteitaan ja mielipiteitään sekä suullisesti että draaman keinoin. *Ilmaisukasvatuksen* toimintamuotoja ovat erilaiset teatterimuodot kuten nukke- ja varjoteatteri, mielikuvi- ja roolileikit, pantomiimi sekä lasten omat esitykset. Valmistamme lasten kanssa yhdessä sekä jouluettä kesäjuhlaan esityksen, jossa yhdistyvät taidekasvatuksen eri muodot. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saisi nautinnon hetkiä sekä itse esiintyessään että muiden esityksiä katsellessaan. Lasten kanssa toteutetaan monenlaisia teatteriretkiä toimintakauden aikana. Jokainen lapsi pääsee vuoden aikana katsomaan mm. lasten teatteria, nukketeatteria, elokuvia sekä musiikkiesityksiä.

8 LEIKKI

Leikki on lapselle luontaista ja ominaista toimintaa, jolla on merkittävä vaikutus lapsen kehitykseen. Leikki vaikuttaa lapsen ajattelun ja itsesäätelyn kehitykseen sekä rikastuttaa mielikuvitusta monipuolisesti. Leikin avulla lapsi pyrkii käsittelemään häntä askarruttavia asioita ja tapahtumia. Tämä on yksi lapsen tärkeimmistä keinoista oppia ymmärtämään ympäröivää maailmaa. Leikki on lapsen tapa oppia, eikä sitä useinkaan voi erottaa ns. oppimistilanteesta.

Onnimannissa leikki koetaan yhtenä tärkeimmistä, ellei tärkeimpänä, varhaiskasvatuksen osa-alueena. Aikaa leikkimiseen varataan sekä aamu- että iltapäivisin, sisällä ja ulkona. Suurin osa leikkivälineistä on koottu leikkihuoneeseen, mutta lapsia ohjataan löytämään sopiva leikkutila eri puolilta päiväkotia, jotta jokainen yksittäinen leikkijä tai leikkiryhmä saisi leikkirauhan. Aikuisen suhtautumisella leikkiin on keskeinen merkitys sen onnistumisen kannalta. Aikuisen tulee osoittaa aitoa kiinnostusta lasten leikkejä kohtaan ja olla omalta osaltaan auttamassa leikkien kehittymistä sekä ratkoa mahdollisia ristiriitatilanteita. Aikuisen tehtävänä on myös innostaa lapsia leikkimään erilaisia leikkejä.

9 KASVATUSKUMPPANUUS

9.1 Yhteistyö vanhempien kanssa

Lastentalo Onnimannia ylläpitää vanhempainyhdistys, joten vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa aktiivisesti päiväkodin toimintaan liittyviin asioihin.

”Pehmeä aloitus”

Perheen aloittaessa päiväkotitapaileensa Onnimannissa sovitaan yhdessä perheen kanssa juuri heille sopiva aloitusaikataulu. Käytäntö on osoittanut, että totuttelu tapahtuu alussa lyhyempinä päivinä yhdessä vanhempien kanssa. Lapsen päivärytmi sulautuu vähitellen Onnimannin päiväjärjestykseen.

Päivittäinen tiedonkulku

Onnimannissa yhteistyö vanhempien kanssa on päivittäistä. Aamuisin lasten saapuessa hoitoon vaihdamme sen hetkiset kuulumiset ja iltapäivällä pyrimme kertomaan lapsen päivänsäntä vanhemmille. Vanhemmat voivat tarpeen tullen soittaa päivän aikana Onnimanniin ja kysellä kuulumisia.

Kasvatuskeskustelut

Toimintakauden aikana jokaisen perheen kanssa käydään vähintään kaksi kasvatuskeskustelua, joihin osallistuu toinen tai molemmat lapsen vanhemmista sekä yksi kasvatusvastuullinen työntekijä (lastentarhanopettaja tai lastenhoitaja). Ensimmäinen keskustelu käydään syksyllä. Tällöin laaditaan lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunitelma. Arviointi tapahtuu keväällä. Silloin pohditaan ja arvioidaan asetettuja tavoitteita. Kasvatuskeskusteluja voidaan käydä enemmänkin, jos perhe tai päiväkodin henkilökunta kokee sen tarpeellisenä. Mikäli havaitaan erityishoidon tai – opetuksen tarvetta, ohjaamme perhettä hakemaan erityisasiantuntijoilta apua. Päiväkodilla on mahdollisuus myös konsultoida kiertävää erityislastentarhanopettajaa.

Vanhempainillat

Vanhempainillat pidetään yleensä syksyllä toiminnan jo käynnistyttyä ja tarpeen mukaan myös keväällä. Vanhempainilloissa keskustellaan päiväkodin ja kodin arvoista, yhteisistä kasvatustavoitteista, lasten oppimisesta sekä päiväkodin arjen käytännöistä. Keväällä on vanhempainyhdistyksen vuosikokous, johon kaikilla vanhemmilla on mahdollisuus osallistua. Tuolloin käsitellään lähinnä päiväkodin talouteen liittyviä asioita, esitellään menneen vuoden toimintakertomus sekä tulevan vuoden toimintasuunnitelma.

Juhlat ja tapahtumat

Vietämme perheiden kanssa yhdessä erilaisia juhlia, joihin voivat osallistua myös muut lapselle tärkeät henkilöt (isovanhemmat, kummit jne.). Jotkut vanhemmista ovat järjestäneet lapsille pieniä opetustuokioita oman ammattiosaamisensa pohjalta (esimerkiksi myrkyllisten ja syötävien marjojen esittely ja linturetki). Lisäksi perinteeksi ovat muodostuneet erilaiset tempaukset ja talkoot, johon osallistuvat lapset, vanhemmat ja henkilökunta yhdessä. Kuka tahansa vanhemmista voi halutessaan tehdä aloitteen uusiin tempauksiin.

9.2 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Yksityisenä päiväkotina meillä on mahdollisuus saada konsultaatioapua lapsen perheen asuinalueen perheneuvolasta, hammashoitolasta sekä neuvolan työntekijöiltä. Lisäksi teemme yhteistyötä lähipäiväkotien ja –koulujen kanssa. Meillä on mahdollisuus myös konsultoida Tapiolan alueen kiertävää erityislastentarhanopettajaa (kelto) lapsen kehitykseen ja kasvatukseen liittyvistä asioista.

Tapiolan seurakunnan pappi vierailee päiväkodissamme kerran kuukaudessa pitämässä aamunavauksen. Vierailemme lähellä sijaitsevassa Otakappelissa joului- ja pääsiäiskirkossa sekä käymme kevätkonsertissa Tapiolan kirkolla. Espoon kulttuuritoimi järjestää subventoituja kulttuurielämyksiä päiväkotikäisille lapsille. Näihin osallistumme aktiivisesti joka vuosi. Espoon kaupungin luontotalo Villa Elfvikissä pyrimme käymään kokopäivän retkellä ainakin kerran vuodessa. Muita yhteistyötahojamme ovat Tapiolan kirjasto, jossa käymme joka kuukausi lainaamassa uutta luettavaa ja Otahallin urheilukeskuksessa jumppaamme viikoittain.

10 LAADUNHALLINTA

10.1 Laadunhallinnan lähtökohdat

Laadunhallinnan lähtökohtana on luonnollisesti päivähoitoa määrittävät lait ja asetukset sekä henkilökunnan että vanhempien arvot. Näistä arvoista olemme rakentaneet toiminta-ajatuksemme:

”Pienessä, kodinomaisessa päiväkodissamme jokaisella 1-6-vuotiaalla lapsella on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä turvallisessa, iloisessa, avoimessa, rohkaisevassa ja kiireettömässä vuorovaikutusilmapiirissä. Myös sisarukset saavat mahdollisuuden elää yhdessä tärkeitä lapsuudenpäiviään. Päiväkotimme on 18- paikkainen. Lapsiryhmän suuri ikäjakauma mahdollistaa toimivat ikä- ja kehitystason mukaiset pienryhmät. Näin pystymme myös huomioimaan paremmin lapsen yksilölliset tarpeet.

Onnimannissa on selkeä, turvallisuutta luova päivä- ja viikkorytmi, joka ei ole tiukasti kelloon sidottu, vaikka se onkin säännöllinen ja samanlaisena toistuva. Nykyiset perheemme ovat kiitelleet joustavaa toimintatapaamme. Pyrimme huomioimaan perheiden erilaiset tarpeet esim. hoitoon tuomisissa, aamupala-ajoissa ja päiväunissa, kuitenkin päiväkodin aukioloaikojen puitteissa.

Onnimannissa pyrimme toteuttamaan lapsilähtöisyyden ja aikuisjohtoisuuden kultaista keskitietä korostaen kuitenkin koko ajan lapsen keskeistä roolia oppimisprosessissa. Lapsen oma aktiivinen osallistuminen oppimistapahtumaan voidaan nähdä kaiken oppimisen perustana. Alle kouluikäinen lapsi on aloitteellinen, taitava ja innokas leikkijä, oppija, toimija ja tutkija. Koemme, että lapsella itsellään on jatkuva halu ja motivaatio oppia.

Onnimannin toiminta pohjautuu pitkälti eheyttämisen periaatteelle, jolla tarkoitetaan opetuksen eri sisältöalueiden yhdistämistä mielekkäiksi ja lapselle/ lapsiryhmälle merkityksellisiksi kokonaisuuksiksi. Ammattitaitoisen henkilökuntamme tehtävänä on antaa lapsille kokemuksia ja elämyksiä monipuolisesti kaikilta sisältöalueilta. Tällä hetkellä toiminnassamme korostuu kieli ja vuorovaikutus, luonnossa liikkuminen sekä taide ja kulttuuri”.

Onnimannin laadun tavoitteet voidaan poimia toiminta-ajatuksestamme:

- Turvallinen, kodinomainen, avoin, rohkaiseva ja kiireetön vuorovaikutusilmapiiri
- Lähtökohtana perheen ja lapsen tarpeet
- Lapsilähtöisyyden ja aikuisjohtoisuuden kultaisen keskitien toteuttaminen
- Lapsi on aloitteellinen, taitava ja innokas leikkijä, oppija, toimija ja tutkija
- Ammattitaitoinen henkilökunta
- Toiminnan jatkuva kehittäminen ja reflektointi

10.2 Mistä laadukkaat Onnimannipäivät koostuvat?

Hujala-Huttusen (1995) kehittämässä laadunarviontimallissa laatutekijät jaetaan neljään eri ryhmään: puitetekijät, välilliset tekijät, prosessitekijät ja vaikutukselliset tekijät.

Puitetekijät ovat laadukkaan päivähoidon edellytyksiä, ne eivät kuitenkaan takaa kasvatuksen ja opetuksen laadukkuutta. Onnimannissa puitetekijänä voidaan pitää sisarusryhmäämme, josta muodostetaan lasten ikä- ja kehitystason mukaisia pienryhmiä. Hyvänä asiana voidaan pitää myös sitä, että työntekijöiden vaihtuvuus on pieni. Päiväkodin tilat mahdollistavat lasten ja lapsiryhmien eriyttämisen. Pieni, aidattu ja esteetön piha helpottaa lasten turvallisuuden valvomista erinomaisesti ja ympäröivä luonto takaa lapsille monipuolisia kokemuksia luonnonilmiöistä ja luonnossa liikkumisesta.

Välilliset tekijät koostuvat mm. henkilökunnan ja vanhempien sekä muiden tahojen välisestä yhteistyöstä. Tämä tekijä on yksi keskeisimmistä laatuun vaikuttavista asioista Onnimannissa. Sen lisäksi, että päiväkotitoiminta on vanhempainyhdistyksen ylläpitämä, päivittäinen yhteistyö on aktiivista, avointa ja luottamuksellista. Jotta tämä yhteistyö olisi hedelmällistä, henkilökunnan on tehtävä paljon työtä tämän eteen. Läheisimmät ja aktiivisimmat muut yhteistyökumppanit ovat Tapiolan seurakunta, samassa rakennuksessa oleva yksityinen ostopalvelupäiväkotitoiminta sekä muut saman alueen yksityiset päiväkodit.

Henkilöstön keskinäisen yhteistyön ja hyvinvoinnin kannalta on merkittävää ylläpitää avointa, rehellistä ja vuorovaikutuksellista ilmapiiriä, joka mahdollistaa sen, että jokainen työntekijä kokee itsensä arvostetuksi ja taitavaksi työyhteisön jäseneksi. Välillisiin tekijöihin kuuluu myös henkilöstön koulutus, ammatillinen kasvu ja johtajuus. Henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua koulutuksiin omien tarpeiden ja mielenkiinnon kohteiden mukaan. Pieni ja tiivis työyhteisö takaa antoisat ammatilliset keskustelut ja asioihin pureutumisen. Tämä tukee jokaisen ammatillista kasvua. Pienessä päiväkodissa johtajuus painottuu henkilöstöjohtamisen sijasta taloudellisiin seikkoihin ja vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä kokonaisvastuun ottamiseen.

Prosessitekijät ovat perushoito, aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus, lasten keskinäinen vuorovaikutus, lapsilähtöinen toiminta sekä toiminnan suunnittelu ja arviointi. Onnimannissa panostetaan lasten perushoitoon ja perushoitotilanteet takaavat jokaiselle lapselle aikuisen henkilökohtaisen huomion ja läsnäolon. Näin ollen perushoitotilanteet muodostuvat lapselle miellyttäviksi hetkiksi, eivätkä ole vain pakollisia siirtymätilanteita. Aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus nähdään yhtenä tärkeimmistä kasvatuksen ja opetuksen toimintatavoista. On myös tärkeää oivaltaa, että tässä vuorovaikutuksessa ei saavana osapuolena ole vain lapsi, vaan myös aikuinen. Toimiva vuorovaikutus on kaiken laadukkaan varhaiskasvatuksen perusta. Lisäksi lasten keskinäiseen vuorovaikutukseen kiinnitetään paljon huomiota. Onnimannin oppimisympäristö mahdollistaa lasten keskinäiset keskustelut niin isommassa kuin pienemmässäkin porukassa. Päiväkodin heterogeeninen lapsiryhmä antaa jokaiselle onnistumisen kokemuksia ja elämyksiä sekä sopivanlaisia pettymyksiä päiväkotipäivän mittaan.

Onnimannissa lähtökohtana toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa on lapsilähtöisyys unohtamatta kuitenkaan kasvattajan tärkeää roolia ("lapsilähtöisyyden ja aikuisjohtoisuuden kultainen keskitie"). Varhaiskasvatussuunnitelma toimii toiminnan suunnittelun ja arvioinnin pohjana. Aikuinen havainnoi lapsiryhmän ja yksittäisen lapsen toimintaa ja kehitystä ja peilaa tekemiään johtopäätöksiä varhaiskasvatussuunnitelmaan. Aikuiset pohtivat yksin ja yhdessä suunnitelman toteutumista päiväkodin arjessa. Varhaiskasvatussuunnitelman sisältöjä tarkennetaan, täydennetään ja muokataan vuosittain. Myös vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa varhaiskasvatussuunnitelman sisältöihin. Vanhempainilloissa vanhemmilla on mahdollisuus keskustella varhaiskasvatussuunnitelman sisällöistä, kommentoida sekä tehdä parannusehdotuksia.

Syksyisin pyrkimyksenämme on laatia jokaiselle lapselle yhdessä vanhempien kanssa henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Asetetut tavoitteet nähdään haasteina ja myönteisinä asioina. Isompien lasten kanssa keskustellaan tavoitteista ja ne pilkotaan pienemmiksi osiksi, jotta lasten on helpompi ymmärtää tavoitteensa. Lapsi saa taidoistaan päivittäin palautetta sekä aikuisilta että toisilta lapsilta. Vanhempien kanssa tavoitteiden toteutumista arvioidaan kevään palautekeskusteluissa. Tämän lisäksi on tärkeää, että lapsen vanhemmilla on mahdollisuus saada lapsestaan palautetta päivittäin. Lasten ajatuksia, kädentöitä, valokuvia ja satuja tallennetaan henkilökohtaisiin kansioihin. Kansioihin laitetaan kuukausittain myös kooste menneen kuukauden Onnimanni-päivistä. Kooste lähetetään vanhemmille myös sähköpostitse. Halutessaan lapsi voi keskustella kansion materiaaleista yhdessä päiväkodin henkilökunnan, toisten lasten ja omien vanhempiensa kanssa. Näin lapsella on mahdollisuus tarkastella omia taitojaan, havaita omat vahvuutensa ja iloita edistymisestään.

Henkilökunta pohtii ja kehittää omaa toimintaansa kaksi kertaa vuodessa järjestetyissä suunnittelu- ja palautepäivissä. Lastentarhanopettajat pyrkivät suunnittelemaan ja arvioimaan toimintaa yhdessä kerran viikossa. Lisäksi koko henkilökunnan kesken toimintaa suunnitellaan viikottaisissa palaverissa. Päiväkodin henkilökunta on laatinut laadunarviointilomakkeen, jolla on pyritty selvittämään asiakastyytyväisyyttä Onnimannissa. Vanhemmilla on mahdollisuus vastata kyselyyn nimettöminä. Päiväkodin johtaja koostaa vastauksista tulokset, jotka käydään yhdessä läpi sekä työntekijöiden että vanhempien kanssa. Tarpeen mukaan toimintaa muokataan tulosten pohjalta.

Vaikutukselliset tekijät kuten lapsen myönteiset kokemukset, lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen, vanhempien tyytyväisyys ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus osoittavat meille, miten laadukasta päivähoito Onnimannissa on.